

Gang hørte vi, jeg tror ogsaa her i Thinget og i alt Fald i Udvalget fra de Herrers Side — og det stod ganske vist ogsaa i Betænkningen — at det var en Selvfølge, at saadanne gamle Bestemmelser i Arrestreglementer maatte være ophævede ved Grundloven. Der staar i Grundlovens § 86: „Enhver er berettiget til ved Trykken at offentliggjøre sine Tanker“. Ligesom nu det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) sagde, at der staar ikke i Grundloven, at Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnede undtagen om Søndag, Formiddag, saaledes staar der heller ikke: „Enhver er berettiget til ved Trykken at offentliggjøre sine Tanker, undtagen han er Arrestant“. Den samme Betragtning, som er gjort gjældende med Hensyn til Trykkefrihed, maa ganske vist fuldkommen konsekvent ogsaa gjøres gjældende med Hensyn til Forsamlingsfrihed, lige overfor det Spørgsmaal, om Arrestanter maa have Lov til at samles ubevæbnede med deres Medborgere. Men jeg tror selv ikke, at dette er Noget, som de Herrer saadan for ramme Mjør ville fastholde. De lo igaar, da min ærede Ven fra Rjødens 6te Valgkreds (Hindenburg) kom med flere Exempler. Der er heller ikke Andet at gjøre end at le; det er i og for sig saa urimeligt og absurd, at det ligefrem er prisgivet til Latter. Nei, det er, som sagt, meget tydeligt, at Grundlovens §§ 87 og 88 have alle de Bestemmelser, som udgaa fra det Synspunkt, som kan gjøres gjældende med Hensyn til Spørgsmaalet, om Borgerne bør have Forsamlingsfrihed eller ikke, om der bør være mer eller mindre Begrændsning i Forsamlingsfriheden, men selvfølgelig ikke de Bestemmelser, som under visse Forhold, under andre Synspunkter kunne medføre en faktisk Umulighed for at give denne Forsamlingsret. Men det er ogsaa fuldkommen i Overensstemmelse med, hvad Forfatterne lære, og det har forbausset mig at høre Orsted og Scheel blive paaberaabte i modsat Retning. Jeg har gjenlæst, hvad Orsted her skrevet derom. Jeg blev ganske vist overrasket ved at høre det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds meddele, at Orsted i sit Skrift til Prøvelse af Valgloven og Grundloven har udtalt sig i modsat Retning; men min Overraskelse svandt, eller rettere gik over i en anden Retning, da jeg havde læst vedkommende Steder igjennem. Min Overraskelse reiste sig da deraf, at der ikke staar et eneste Ord hos Orsted, der i mindste Maade tyder paa, at han skulde have den Anskuelse. Orsted gaar paa det paagjældende Sted ud paa at paavise, at de Bestemmelser vare farlige, som nu senere bleve Grundlovens §§ 87 og 88, og han havde derfor vistnok ingen Anledning til at udtale sig om det Spørgsmaal, hvorvidt Helligdagsanordningen maatte medføre, at den Forsamlingsfrihed, som Grundloven nu hjemler og som han bekæmpede, ikke kunde udøves paa visse Dage om Søndagen. Det laa udenfor hans Opgave,

og derfor gik han slet ikke ind derpaa. Der er heller ikke et eneste Ord i hans Fremstilling, der tyder paa, at han har næret en saadan Anskuelse. Ikke mindre gjælder dette om Scheel, som det ærede Medlem for Rjødens 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg) vil tage til Indtægt, idet han netop siger, at, da det er den politiske Retting til at holde Forsamlinger, der er Øjensstand for Grundlovsbestemmelser, kunne disse ikke antages at have ophævet de Indskrænkninger, som de ældre Love af særegne Grunde, som ikke staa i Forbindelse med Forsamlingsfriheden, have gjort med Hensyn til visse Slags Forsamlinger. Det er endog en mere yderliggaaende Sætning end den, jeg her har gjort gjældende. Siden jeg nu er kommen til at berøre det sidstnævnte ærede Medlems Argumentation, skal jeg med et Par Ord udtale mig med Hensyn til, at han syntes at ville bringe Argumentationen ind i en juridisk systematisk Form. Det ærede Medlem sagde, at det er en Regel, at den nyere almindelige Lov hæver den ældre almindelige Lov, men ikke de ældre specielle Love, der staa i Modsetning til den ældre almindelige Lov, men derimod den, der kun er Anvendelser deraf. Det er en systematisk Sætning, som det ærede Medlem jo ogsaa har lært, da han læste til Examen, men Anvendelsen er uheldig, ja meget uheldig. For det Første kan man ikke sige, at det var den almindelige Lov før Grundloven, at der ingen Forsamlingsfrihed var, paa ingen Maade, det Modsatte opstilles tværtimod baade af Orsted og Larsen. Larsen siger saaledes i sin ældre Statsret, at der ikke i Lovgivningen den Gang var noget Forbud mod Forsamlingsfrihed eller Bestemmelser, der hindrede Forsamlingsfriheden. Der var ikke nogen Bestemmelser om, at der i det Hele taget krævedes Dvrighedens Tilladelse til Afholdelse af Forsamlinger, og det Samme siger Orsted. Han begynder endogsaa paa det Sted, man vil paaberaabe sig, med at sige, at der behøves hverken Grundlovsbestemmelse eller nogen anden Lov, for at Borgerne i Almindelighed kunne indgaa Foræninger eller samle sig, og de ere vel ikke en Gang ubetinget bundne til den Regel at være ubevæbnede. Det er altsaa ingenlunde Tilfældet, at den tidligere Retstilstand var saaledes, at Forsamlingsfrihed var forbudt; tværtimod maa det siges, at der ikke er Grund til at antage Andet, end at der var hjemlet Forsamlingsfrihed. Hvis man derfor vil betragte det som Modsetning til Forsamlingsfriheder, at der var visse Dage paa Helligdage, med Hensyn til hvilke der var faktiske Hindringer for at udøve denne Ret, saa vil man rigtignok kunne komme til det modsatte Resultat af det ærede Medlem; thi saa vil netop Helligdagsanordningen have staaet i samme Modsetning til den ældre som til den nyere Lovgivning. Jeg skal endnu bemærke, at jo ogsaa Gold, som de Herrer have